

بمر تالیبان له کا به بهت یان له تاران!.. حه مید ته قوایی وړگه انی: کاو عومر

“بمر تالیبان له کا به بهت یان له تاران”. ئم دروشمی خه کی ئران جار کی تر دته و شقام. هرئستا له گه گانه و دیو زمه تالیباندا، به وتن و دی دروشمی “مار ته ئیسلامی مان ناوت، ناوت له شقام کانی تاراندا به رزبو ته و. ئم ته واو کړی دروشمی که ماری ئیسلامی مان ناوتی خه کی ئران. ئم خه یی کده ستی خه کی ئران وئ فغانستان له دژ هزو د و ته شته نگره ئیسلام کانی ئران وئ فغان و ته واوی ناوچه که.

د و ته ئی مریکا و هاوپه یمانه کانی دوجار تالیبان دروست کرد. جار که له که تایی سای حه فتا کاندا له دژ با هاده ستی سقیه و جاری دوه م ئی مریکه که له دژ خه کی په شکه و توخوازی دنیا، پاش له قو دا غرق بونی ما کینه یی ج نگی ئی مریکا له ته ژه هاته نا و استدا و شکستی ستراتیجی با هاده ستی خوازی میلیتاریستی که هر له س رده می بهشی باوکدا له د ستوری ه یی ته با هاده ستی ئی و و ته دا د انرا بوو. س رده می تاکه سوار کانی پاش شته یی ساردی ته ژنا و به بانگه شتی هره ئیسلامیه کان له لاین ئی با ما و به “ده ست کانتان بکه نه و ته د ست له نا و ده ستی یکه بکه یی” و ئم ته باز “ابه ری له کورسی دوا و” به که تایی گیشته و هر له و کا ته و ه و یاندا که جار کی تر تالیبان بگه نه و م یدان. س رکرد و چالا که کانیان له زیندان ئازاد کرد. له دوحه م کتبه سیاسیان به دروستکردن و، ده ستیان به گفتوگ کرد له س ر دروستکردن “ده و ته کاتی”! و که د رده که و ته که تالیبان مشتی نوقاویان کرد بوی و، و ئی و یی قبو کرد بوو که کاری به س ر هره کانی و ته یی کگرت و کان و هاوپه یمانه کانی و نه بهت، و به م ه یی ش و ئیتر هر به یی که به س ر خه کی ئی فغانستان به نه و که کردی هره کی تیر ریستی ناخر ته چوارچه و یی په ناسی ف رمی و ته تانی ته ژنا و!

ئ م ته سیاس ته دارانی ئی مریکا و و ته تانی تری ته ژنا و له خه رای یی په ش و یی کانی تالیبان و هر سه نهانی د و ته کی که پیکراوی ئی شرف غه نی و ئی و سوپای یی که له ئی فغانستان دروستیان کرد بوو س رسو مانی خه یان د رنه بن. به م ئی م ته نه ش و خه نواندن دیپل ماسیه ته کی قیز و نه. و که ته ژی ون ئاشکرا بوو که تالیبان شریک بون

لډدسېا تدا پېسې ند ناکات و بښتېکې کې متر له ئیمارې تی ئیسلامی
ازی نابېت، ئېمېریکا و هاوپې یمانې کانیشی ئېوېان بې باشی دزانی و
لې بندې تدا ئامانجیان جگېلېوې شتېکې ترن نه بوو هر له هېمان کاتې
بې ناو گفتوگې کاندې، تالیبان ته قاندنېوې زانکې و خو نډنگاکانې
کچانیان دېست پېکرد بوو ته نانېت له گفتوگې کانیشدا اشکاوانې
ایان گېیاند بوو کې دېوېوې تی ئېفغانستان بېسمې ناسن
وخواری ئیمارې تهکې ئیسلامین بې ته واوې بېکېوېت له گېوې یاساکانې
شېرېعې تی ئیسلامیدا.

بېام بېچې ئېمېریکا و دېوېوې تانې بېژناوې پاش بیست سا ئامادې
سېربازی له ئېفغانستان و خېرجکردنې ملیاران دېلار دوبارې پېنایان
بردېوې بېر تالیبان؟

ئېم پرسیارې له دوو ئاستې سیاسې- تاکتیکې و بېبازی- ستراتیجې
وېامې بدېتېوې کې ئېبېت پېیوېندی استېوخېشان بېیېکېوېیې.

له دیدې سیاسې وېا تانې بېژناوې ولېسېرویانېوې ئېمېریکا بېشوې
ئامانجې بنیاتنای دېوېوې تهکې بېهېزو سېقامگیرې لایېنگرې
بېژناوېوې و کاتېک گېشتنې ئېوې ئېنجامې کې دېوېوې تانې له رزېکې هاو
شېوې دېوېوې تی حامید کارزایې و ئېشرېف غېنی ناتواننې ئېوې دېورې
بگېن دوبارې پېوېباېیان دایېوې بېتالیبان، ئېمې ئامانجېک بوو کې
هر له سېرېتای هېبونې سوپای سېفیت له ئېفغانستانېوې بېشوېنېوې
بون و ئېمېش دوبارې گېاوناوېتېوې بې هېمان سیاسېت، ئېوې کې جیاواز
بوو هېرش بوو بېسېر ئېفغانستان له سېر دېمې بېشی کوېدا، پاش هېرش
بېسېر دوو بورجې دوانې بازرگانېکې نیېرک وېستیان مشته کېوې
بېهېزې خېان نیشان بدېن قورعېکېیان ناوې ئېفغانستان و “بېدوای
ئېوېشدا عېراق” دېرچوو، ئېم سېردېمې جیاوازاوې له زېر دېمېکېوې بېسېر
چوې، له استیدا هېنانې پېشېوې سېرلېنوې تالیبان درېژې هېمان
سیاسېتې پېشوې، ئېبېتې له سېردېمېدا پېشېکې له گېوې بېلېکې وېسیا-
چینیش زیاد بوې بې هاوکېشکېانی ناوچېکې، کوتلې ئېمېریکا
ئومېدواری بې سېرنج دان له نزیک بونېوې تالیبان له گېوې
عېرېبستانې سعودې و پاکستان و دوژمانېیې تی له میژینېانې له گېوې
سېفیتې پېشوو کې له مېرکېش له بېرانېر هېژمونې بېلېکې روسیا-
چاینېدا دروست بکات.

لېوانگې سیاسې و ستراتیجې و فېلسېفې سیاسېوې گېوېانېوې
تالیبان نمونې کارکردې پېست مېدېرنیزم و پاشکېشېیې له کېمېوېگې
مېدېنې و ئیستراتیجې دامېزاندنې دېوېوې ته موزائیکېکانې، له یا
جیرگې و دېوېوې تی لاوازی حامید کېرازی و ئېشرېف غېنی له سېر بندېمای
هېمان له ژیک و فېلسېفې سیاسې کې ئیماراتې تالیبان و بېدېقیقیش

بـهـ مان هـ کار ئـم دـوـ تـانـ هـیچ پـگـ یـکیان لـ ناو خـکی
ئـفغانستانـا نیـ.

ئـمـ لـ دـسـا تدارانی ئـمـریکا و ئـورپا تا واشینتنـنپـست و بی
بی سی نیگـرانی خـیان دـرئـبـن لـ هـیـی بـکـم گرتنی کلتوری
خـکی ئـفغانستان و هـوـدان بـ سـپاندنی دیموکراسی شـوـ
ئـژئاوایی بـسـریاندا. ئـنـن تالیبان زـرتـر لـگـ کلتوری خـکی
ئـفغانستان نزیکـ! ئـمـ پـوپاگـندـیـکی قـزـونـ، کارـساتـکی مرـی
کـ بـ ئاوارـی ملیـنی خـک لـ ترسی دـسـا تـی تالیبان دروست
بوو. هاواری ناـزایـتی هـسـواوانی بـرگری لـ مافـکانی ژنان لـ
ئـفغانستان ولـدـرـوی وـات لـدژی ئـم سیاسـتـ
تاوانـکارانـی. لوتکـی بـ شـرمی ئـم بانگـشـکارانـ نشان ئـدات.

تالیبان، هـروـکو، ئیسلامی شـوـی خومـینی بـرهـمی کلتوری سیاسی خـک
نیـ. بـرهـمی سیاسـتی وـا تـانی ئـژئاوایی
لـ بـرانـبـر "مـترسی" چـپدا. تالیبان پـنتاگـن دروستی کرد و خومـینیش
کـ نفرانسی سـرانی وـا تانی ئـژئاوا لـ گوادالوپی بردیانـ پـشـوـو
خستیانـ ژـر تیشکی بلاجیکتـرـو. ئـمـ نـهـیچ پـیوـندی بـ "هـناردی
دیموکراسی" ئیستا بـهـر مانایـکی ئـم وشـی. و نـلـبـنـتدا
وـا تانی ئـژئاوا نیگـرانی و خـمیان دـستـبـرکردنی ئازادی سیاسی و
مافـمـدـنـیـکانـ تـنـانـت بـهـر پـناسـیـکی "کـموکورت و
مینیمالـیستی" ئـم وشانـو، هـبو. هـر وک لـشکرکـشی سـربازی بـ
سـر عـراق وئـفغانستان هـیچ پـیوـندیان. بـ "هـناردی دیموکراسیـو
نـبوو.

تالیبان و کـماری ئیسلامی و وـا تان و هـزـکانی گرـدراو
بـبزوتنـوی ئیسلامی سیاسـیـو نـلـ کلتوری خـکی ناوچـکـو
سـرچاوـیان گرتو نـ لـ کلتوری خـکی پـشـکو و توخوازی ئـژئاوا و
هـموو جیهانـو. ئیسلامی سیاسی دـرهاویشـتی بن بـستی ئایدـلـجـ
سیاسی وـا تانی رـژئاوا و دـسـا تـی هـموو لـسـدا یـکـکانی
جیهانـ؛ بـرهـمی بـگـناوی سـرما یـداری سـردمـی ئـمـی. ئـمـ
دیموکراسی لـ جـری شـشـی گـورـی فـرـنسا نیـ. بـکو دیموکراسی
پـست مـدـرنیستی هاوشـوـکانی ئـگان و تاچـر و فریدمان و ترامپـ کـ
حوکمی دونیا دـکات. خـکی ئـفغانستان وک هـموو لـ سـدا
نـوـدونـکانی خـلـکی جیهان خوازیاری ژیانـکی سـردمیانـ وئینسانـ
و خـشگوزـران و متـمـدینانـ؛ ئـزمونی ئـفغانستان نشانـی ئـدات کـ
لـسـدایـکـ سـرما یـدارـکان و دـوـو تانی سـرما یـداری لـ هـموو
جیهان، لـ ئـمریکا وئـوروپای یـکـگرتو و بـیگر هـتا و س و چاینـ
وکـماری ئیسلامی و عـرـبـستانی سعودی و تورکیا لـ یز بـرانـبـر

جہاں ماورائی خلیج کی دنیا دا وِستاؤن .

د واکه تی ئه مریکا و هاوپه یمانه کانی جار کیترتالیبانیان به زرکردو ، بهام بارودخه جیهان بارودخه ساه ده یه هشتاکان نیه. هیلاری کلنتن له کته به کده یدا به ناوی “هه بهژاردنه سه خته کان” دا به شانازیو ده نوسه ته ئه مه تالیبانمان له دژو کاریگه ری سه قیه ته دروست کردو له و سیاسه ته شدا سه رک و توبوین. ئه مه جار سه رک و تنه ک له گه یدا نیه.

جې ماوړی څو ځلې د افغانستان د جې ماوړی د آزادځوازي څو ځلې د لاسرتاسوړی د ونيو بللې کي د سقيت نيې هېتا پاشکې بکات. د ونيو جارېک د لوزمې تاليباني د زمون کردو و ټاکامې سياسېتي ميليتاريستي د وېتي د امريکا و "هې نارند کردني ديموکراسي" خستې پاې يې کي حکومېتې موزائيکې کان لې عراقي و سوريا و د افغانستانيشيان بينيو. د ستا نزیکې د ساوې کې بزوتنې وې يې کي جې ماوړی فراوان لې د ژي حکومېتي ټايني-نېتې وې يې و هېزې کاني د سېرې کې ماري ئيسلامې لې وې تا تېدا ئارادايې. بزوتنې وې جې ماوړی د بروشمي نې نېتې وې يې نې ټايني حکومېتي سکې لاريستي. د مېگې ئېرانيش لې ئاستانې شې شې کي گېور دايې لې د ژي بې بې پشېت و سېري مارې کي ئيسلامې سياسيدا و ستاوې.

ئەمجار يان جيهانى مۆتىمەدن زەر ئامادە ترو ھەرش بەرانە تر بە
بەرگری لە خەکی ئافغانستان داتە دەر و. حزبی ئێمە بە تەواي
تواناو بەم نە بەردەو پەيوەست ئەبیت و لە لایەنی بە ھەزکردن و
فراوانکردن وای لە ھیچ ھەوێک کە مەتەرخی می ناکات.